

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. 6. Minden hirdetés után 30 kr bélyegzőt. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútcza, STEIN J. könyvkereskedése.

**A megyei törvényszékek föllállításása és a törvénykezés kérdése.** A múlt évi okt. 20-ki diplomában többek között azon kívánság van kifejezve, hogy az általános ausztriai polgári és büntető törvények érvényesek maradjanak mind addig, míg azok országgyűlésileg meg nem változtatnak.

Nézetem szerint, miután jelszavunk és változatlan törekvésünk az: hogy ősi alkotmányunkat és polgári szabadságunkat, az 1848-beli törvények alapján visszaszerezze — sem egyiket, sem másikat, se anyagi, se alaki tekintetben ideiglenesen is el nem fogadhatjuk, főn nem tarthatjuk.

Nem különösen az osztrák büntető törvényeket és eljárásokat azért, mert azok a nemzetek akarata nélkül hozatván be, mint olyanok, mint idegenszerűek tukmáltak (octroyáltak) a nemzetek elégedetlenségeinek mindennapi forrásai lennének.

Nem azért: mert azok egy absolutisticus kormány alattvalói és így örökös politikai hallgatásra kárhoztatott, és minden polgári jogoktól megfosztott nemzetek számára levén alkotva, oly széles elvekre és alapokra vannak fektetve, miszerint azok fentartása mellett — habár 24 órára történék is ez — tekintve nevezetesen a politikai vétségekre vonatkozó eseteket és §-sokat, ma mint alkotmányos nemzet fia szabadon nem is tanáskozhatunk, nem is nyilatkozhatunk; miután ha azok fentartatának, egy államügyész, vagy közbíró, már holnap egy fölhívult kedélyvel mondott beszédért, vagy egy tévedt nyilatkozatért, bárkit is vád alá fogna.

És aztán mellőzve egyéb okokat fen nem tarthatjuk azért sem, mert Magyarország Királyhágón túli megyéi s illetőleg a magyarországi országbírói értekezlet se fogadták el.

Az ausztriai büntető jogot tehát mind anyagi, mind alaki tekintetben lehetetlen egyeztetni alkotmányos jogaink természetével.

Azonban, minthogy büntető jog és törvények nélkül egy napig sem lehetünk: irányadónak találom egyelőre a magyarországi országbírói értekezleten megállított és elfogadott büntető törvényeket a büntető eljárással együtt. De azokat sem lehetvén rögtön életbe léptetni, addig is, míg ez lehetséges volna, véleményem szerint léptessük életbe és tartsuk fen az 1848 előtt nagy részben gyakorlaton alapult büntető jogot és eljárást.

Lehetne ugyan ellenvetésül felhozni, hogy 1848 előtt más volt a büntető eljárás a nemes, és más volt a nem-nemes emberre nézve.

De miután a jogegyenlőség elve az 1848-dik évi 1-ső törvénycikkkel fogva, Magyarország Királyhágón inneni minden polgáira is ki van terjesztve, s az ezen egyenlőségi elvvel ellenkező addigi törvények eltöröltettek, természetesen következik, hogy a különböző büntető eljárás is el van törölve, s mindenki a kiváltságos osztályt illető törvény lenne alkalmazandó.

Tudjuk az Approbatális törvényekből, hogy a malefactorokat ha szintén nemesek voltak is a megyei tisztek bizonyos esetekben éppen úgy befoghatták mint a nem-nemest.

Tudjuk a „Compillata Constitutioni”, hogy in flagranti crimine a nemes embert is le lehetett tartóztatni. Tudjuk a Decretumból, nevezetesen partis 1-ae 9-nusból, hogy a nemes embert „in facto delicti és in factis criminalibus, ante convictionem” is be lehet fogni. Tehát, a mely vétségi esetekben a nemest ante convictionem be lehet fogni és vád alá venni, ugyanazon esetekben lehessen a nem-nemest is csak befogni és vád alá helyezni.

Ezek nézeteim a büntető jogra és eljárásra vonatkozólag.

De továbbá az általános ausztriai polgári törvényeket és a törvénykezési eljárást sem tarthatjuk fön, mert azok is országgyűlésen kívül a nemzetek akarata és beleegyezése nélkül — alkotmányos uton hozott és részben a hosszas törvényes gyakorlat által megszentített magán polgári jogaink felforgatására, önkény szülte intézkedésnél fogva hozatnak be.

És a mellett, hogy azok gyűlölet tárgyai, a tulajdonosi jog szentségét nem biztosítják, s tudjuk, hogy azok mellett az igazság kiszolgáltatása alig több a vakszerenese játéknál. És végre, el nem fogadhatjuk és főn nem tarthatjuk azért sem, mert miután ősi alkotmányunk visszaszerzésére nézve az 1848 előtti törvényeket vettük kiindulási alapul, következtetések akarunk lenni magunkkal; tekintve, hogy a polgári magán jognak egyedüli őre és védőbástyája a közjog, s a kettő együtt, ha nem is minden részletekben, karöltve szokott járni; tehát a magán polgári jog visszaállítására nézve sem térhetünk el az 1848-ban fenállott törvényes alaptól.

És így egyéni nézetem az: hogy a 48 előtt fenállott megyei bíróságok (kivéve a filialis törvényszékeket, mint a melyek a jogegyenlőség elve kimondásával eltöröltettek.) Továbbá az 1848 előtt gyakorlatban volt polgári magántörvényeink mind anyagi mind alaki tekintetben, ideiglenesen in integrum állitassanak vissza.

Hogy azonban ezen visszaállítás, a magánjog felzavarása nélkül történjék, a visszaállítandó polgári anyagi törvényeinknek visszaható erőt nem akarok ezuttal tulajdonítani azon jogeselekményekre, magán szerződésekre és bírói ítéletekre nézve, melyek az általános ausztriai polgári törvények hatályba lépte óta keletkeztek, és már jogérvényre jutottak, mert valamely törvénynek visszaható erőt csak országgyűlés kölesönözhet; az ősiségből származott perek pedig a közelebbi hongyűlés intézkedéseig a 48 iki 15-ik törvénycikk értelmében legyenek felfüggesztve.

Vége lehetetlen figyelem nélkül hagyni azon kérdés elhatározását is, hogy t. i. az eddigi ausztriai váltótörvényekkel és eljárásokkal mi történjék?

Nézetem szerint igazságtalanabb és gonoszabb célzatu csapás ellenünk nem intéztetett, mint mikor a mindenitől megfosztott, és csaknem minden vagyonából kipusztított nemzet nyakára az ausztriai váltótörvényeket a hatalomra erőszakolta. Mellőzve igen-igen sok fontos okokat, mellőzve az ausztriai váltótörvényeknek boszantó oldalait, az ausztriai váltójogot és eljárást tovább főn nem tarthatónak vélem. Azonban miután váltótörvények nélkül Magyarország Erdély része sem lehet, tehát fogadjuk el és vegyük be a magyarországi értekezlet által megállított és elfogadott váltótörvényeket és eljárást, mert azok humanusabb elvekre vannak fektetve.

Hogy azonban annak elfogadása és hatályba léptetése által, az eddigi váltójogi viszonyok felforgatást ne szenvedjenek, ideiglenesen is fentartandó azon elv, hogy az eddigi osztrák váltótörvények szerint már lejárt, és váltói perfolam utján megítélt követelések végrehajtása eszközöltessék az eddigi osztrák váltó eljárások szabályai szerint, az ezután lejárandó váltó ügyletek, és követelésekre nézve pedig ideiglenesen, és addig is, míg a magyarországi váltótörvényeket és eljárást életbe lehetne léptetni, alkalmaztassék a tiszta adósságról szóló 1791-beli 136-ik törvénycikk szabálya.

Azon esetben pedig, ha az adós személynek váltó mellett adóssága felülmúlja jószágai értékét, az ilyenre alkalmaztassék a „Hármas törvény könyv” III. része, 28-dik tit. 3-dik §-sa, mely határozottan rendeli, hogy a nemes személyt is éppen úgy mint a nem nemest, adósságok és egyéb károkért indított keresetek rendin, ha azok megtérítésére örökségei s ingó vagyonai elégtelenek, személyében tartóztatassék le, s ezáltal is az elégtételre szorításuk, sőt a felidézett törvénycikk értelmében, a hitelező arra is feljogosítatik, hogy letartóztatott adóssával megítélt követelését le is dolgoztathassa. Ezek szerint a váltó hitelezők megnyugvákat lehetnek abban, hogy az ausztriai váltó jog nélkülözésével is, megítélt adósságos követelésekre nézt kielégítést eszközölhetnek.

Urmósy Samu.

Ü. S.

**Császári trónbeszéd,** a birodalmi tanácsban. Bécs, május 1. A császár délelőtti 11 órakor nyitá meg harangzúgás és ágyudörgés közt a birod. tanácsot. A trónbeszéd lényeges tartalma: Erősen ragaszkodom ama meggyőződéshez, hogy a szabad intézmények s a nemzetiségek egyenjogúsítása az ősbírodalomra nézve tödvések. A jogalaki alakulás az országoknak a birodalom egysége, s ha-

talmi állásával megfőő önállóság alapján nyugszik. Kipróbált, alkotmányos formák használata szentesítve van. Az országgyűlések bevégzett tények, e tény évről évre nagyobódó megerősítést nyer a rendes gyűlések által, az országgyűlések törvényeket teremtenek, melyek a népek kívánságai és szükségleteinek megfelelnek. Az elnapolás az által tételzetik fel, hogy a birod. tanács kezdje meg feladatát, mely a politikai, nemzeti és egyházi különbségek dacára, a személyes hangulat s türelem kölesönös méltánylatánál fogva, nem fog megoldatlanul maradni. Hol minden nemzetiség védelmeztek, egyik sem fogja a kifejlődést nélkülözni, s mindnyájan együtt tekintélyes hatalmat gyakorolnak, melyben kielégített, mert szabadságon alapszik, s külfelé nem fog támasztani aggodalmat, mert természeténél fogva minden nagyobbodást emelldöz.

Az ügy igazsága s a népek belátásában helyzett bizalomnál fogva várni lehet, hogy „Magyar, Horvát, Tót, és Erdélyország birodalmi képviselőinek kérdése is nem sokára kedvező megoldást nyer, s a birodalom képviselolei így teljes számú leend.”

Remélhetjük, hogy a béke áldásainak zavartalanul frvndhetünk. Európa érzi ennek szükségét, s ez érzélem átalánossága a hatalmakra ama kötelmet szabja, hogy e drága kincset semmi veszélynek se tegyék ki. Ausztria elismeri e kötelenség solidaritását s meg van arról győződve, hogy ezt más hatalmak is elismerik.

Annál eredményesebbek lesznek a jólét új kora megálapítását célzó munkálatok. Ezek közül a legközelebb állók: hogy az országos, körilleti és községi autonómia behozatata, s a hadsereg szükségleteinek csökkentése által az államháztartásban az egyensúly helyreállitassék, hogy az állam és a nemzeti bank közti viszony szabályoztassék, az adó-ügy módosítások s több más fontos törvény.

Feladatunk, Ausztriát legnehezebb álláspontján átvzetni, ezt meg kell oldani, bár mily áldozatok árán is. A birodalom képviselői, minden fajuk a legnehezebb helyzetekben a legfényesebben tanúsított hűség s áldozat-észszéggel támogatandják a megoldást. Önök országgyűlési elirataikban kifejezték, hogy a császári birodalom minden országa egybekötöttségének feltételeit fenn kell tartani. Ünnepelesen elfogadott uralkodói kötelenségem a febr. 26-iki alaptörvényekben adott őszalkotmányt, mint az egységes és feloszthatatlan császárság alapját minden erővel megvédeni s minden ellene intézett megtámadást nyomatékosan visszautasítani. — A birodalom egyesült házai háromszor lelkesen éltetik a császárt. A beszédet többszörös lelkes felkiáltások szakasztják félbe. B. Vay a miniszterek közt jelen volt.

**Kolozs,** május 1. — A tisztujtás iránt mi is megkaptuk a rendeletet. Kolozs megye érdemes főispánja van kinevezve az ideiglenes kormányzástól ennek végrehajtására. A tisztelt gróf közbjöttével esett meg 1849-ben is a tisztujtás az 1848-ki törvények alapján. Akkor a mi felkérésükre volt itt; most kirendelés folytán leend jelen; reméljük, hogy most is esendesen fog minden véghez menni. A mint halljuk a szomszéd helységekre a szolgabírói szervezés jótékonyan hatott. Azt mondják, eddig a falusi előjáróság 7—800 frtba került, ezután egy pár napszámmal kielégítik őket. Reményök van, hogy az adók s egyéb terhek is alább szállandnak; dohányt is ültethetnek, a stempel is eltűnik, mint eltűnik a faluvégrekről a sasok. Hogy a nép az alkotmányos életet ily anyagi oldalról fogja fel s itéli meg, azon ne csodálkozzunk. Városunkban majd minden ember dohányt akar természetni az idén a szokott módon, senki engedélyért nem folyamodott. Székelybányasági.

**A kolozs megyei és Kolozsvár városi honvédség-egylet alapszabályai.** A Kolozsvárt és környékén lakó volt honvédek között többen lévén olyanok, kik vagy nyomoruságuk következtében munkaképtelenek lettek, vagy csekély keresetük mellett nyomorral küzdve, eltűntek napról napra alig tengethetik, ezen szerencsétlen bajtársak biztosabb segélyezhetése érdekében, a f. 1861-ik év április 24-én a honvéd és honvédtiszti gyűlésen megalakult egylet, a kolozs megyei és Kolozsvár városi honvédség-egylet ezimet vevén föl, e következő szabályokat állította meg, ugyanis:

1) Az egylet három évre alakul, azonban azon esetre, ha a honvédelmi bizottmány mult 1848-ik év dec. 22-én a nemzet nevében kiadott kiáltványa értelmében, a nemzet tett ígérletét ez idő előtt beváltani módjában lesz, az egylet föl bomlik és megszűnik, s az akkor meglévő pénzüszveg hováfordítását az egylet az alapító és részvényes tagokra bizza.

2) A honvédtársak segélyezése érdekében megkívánható anyagi erő beszerzésére az irt három évre, a részvényes tag öt, az alapító tag tíz o. 6. frtot fizet évenként, azonban ezenkívül minden emberbaráttól adomány bármily csekély legyen is az, köszönettel fogadtatik; s így minden, kinek adománya 15 frtot téssen, az egyletnek részvényes, a 30 frtot adományozó pedig alapító tagja leszen; mint szintén az 50 frtot gyűjtő részvényes, a 100 frtot gyűjtő pedig alapító tagja leszen az egyletnek, s ez érdekében a városban és környékén gyűjtő izek osztatnak szét.

3) Egy 12 rendes tagból álló bizottmány, melyet az elnök, a jegyző és pénztárnok jelenléttükben vezérel, s mely határozatait az irt tisztviselőknél kivül mindenkor legalább 7 tag jelenlétében hozhatja, s mint igazgató itélőszék állitattik föl, mely bizottmánynak azonban tagjai csak azok le-

hetnek, kik az egyet bármennyi segélyezésében résztvenni nem kívánnak, s melynek kötelessége leendő, a szűkölködő honvédtársak bennük, minden további felelősség nélkül helyezett bizalmának oly módon felelni meg, hogy nemcsak a pénzbeli segély alapjának növelését, megakartatását, s a begyűlendő pénznek kiosztását igazságosan eszközölje; hanem mindent kövessen el, hogy a bár szűkölködő de munka és tehetséges honvédtársaknak koronként kibubárolható és előfordulható hivatalos elhelyeztetéséről is gondoskodják.

4) Mindazon szegény, vagy munkatehetetlen városi és megyei honvédek és tisztok, kik bármennyi segélyt igényelnek, s kik semmi keresettel nem bírnak, magukat a kolozsvári központi honvédség-egyletnél jelentésként be, s hogy ezen bejelentésnek sikere legyen, vagyis, hogy a magát bejelentő tiszt, vagy honvéd, bármilyen néven nevezendő segélyezésre az egylettől igényt tartson, szükséges és megkívánatik, hogy magát az egylettől akár okmányilag, akár két ismert honvéd által igazolja, valamint igazolja azt is, hogy 11 évi szenedése nélkülölése, üldözései dacára sem szennyezte soha be a díszes honvéd tiszta nevét, mert az oly honvéd, ki bármilyen néven nevezendő büntetett, vagy aljas és jellemtelen kihágásokban az itt idő alatt részes volt, az nemcsak, hogy semmi segélyre nem számolhat, de sőt azt a honvédtisztület saját kebeléből azonnal örökre ünneplésen kizárja.

Azon honvédtársak, s más emberbarátok neveit, kik akár pénzadás, akár más segélyezések által e szent célt gyamolítanak, a bizottmány koronként hírlapilag közzé tenni szent kötelességének ismeri, hogy tudja meg a nemzet, hadd lássa az utókor, kik voltak azon honfiak és honleányok, kik becsülni tudják szerencsétlen helyzetükben azon férfiakat, kik a hon javáért éltüket feláldozni nem tartották soknak.

6) A havonkénti számadást a bizottmány megvizsgálván, azt évenként a közgyűlés elébe terjeszti.

Kiadta Csehy Sándor, az egyet jegyzője.

**Felső-Fejérvármegye alkotmányos mozgalmai.** Fejér-Egyháza, ápril 28-án, 1861. — A Küküllő partján Mikeszázánál fogadta folyó hó 23-án egy bolyavölgyi lovascsapat, Józsa László vezetésével főispán Ládai Ágoston urat, s N. Selyke Csongrádi István urhoz kísérte, honnan másnap Sárdon a Birközvidékiekhez még egy Ebesfalvi lelkes csapat csatlakozva, délre Ebesfalvára, s onnan délután a fejéregyházi batárhídhöz érénk, hol számnélküli nemzeti zászlóval feldíszített fogatot, egy egy egész tisztelő kört találtunk, utolsó derék s lelkes alkotmányos főispánunk zsákodi Horváth János vezetésével, tisztelteljesen üdvözölve, hazafias örömet fejez ki, hogy épp néki nyújtja a végzés az alkalmat, bévezetni az alkotmányos főispánt felső-fejérmegyei életébe, melyre a főispán hasonló lelkesültséggel felelt. Ezután gr. Haller Ferenc mint háziga, a főispánt vendéglőre kérte fel kastélyába. Disztemények s több helyt feltűzött nemzeti lobogók, egy a falusi román nép által zöldággal kezében fogadtatott, hol a főispán ur üdvözöltetve a román papság által, biztosítja a népet, hogy bizzanak benne, mert ő egyedül is, s nem 100—1000-rel megvédeni a nép kellő jogait, csak igyekezzék a papság is maga iránt valódi tiszteletet s bizalmat ébresztetni, s a népre helyesen hatni.

Másnap 24-én előleges értekezletre Horváth J. ur minden megjelent egyéniséget meghívta, a 25-én tartandó nagy gyűlés könnyítésül megtették az előmunkálatok, a bizottmányi névsor helységeknek összeíratott, minden érdekeltet bevitte véve via alá jött teendőink halmaza s irányja, hogy a nagy cél eléréssék, a miket hálá az egek urának szétosztott helyszínt megénkhöz képest szerencsésen megoldánk.

Öröm vala együtt látni e megye 13 év óta egybe nem seregeltetett értelmiségét, s habár fájdalom sorainkból sok régi jó barát hiányzik, meggyűlván a végzet ezen akaratán, kárpótlást találva a lelkes fiatalokba, mely mint egy biztos reménysugárt nyújtja, „hogy megfogya bár, de törve nem, él nemzet e hazán”.

25-én fohászt s bálát emelni az egek urához összegyűlünk a kastély-kapornába, honnan tisztelettel a román imaházat keresők fel, mely megható jelenetek után összegyűlve korelnöklől 48-beli főbíró s követünk Pöcsa Ferenc, s jegyzőnk Sebessi István keretett fel.

A főispáni cs. kir. forma felolvasása s helybenhagyása után régi jó szokás szerint, egy öt tagú küldöttség által a főispán meghívott, ki is egész magyar diszöltönybe székelt elfogadja, egy alkotmányos szellemű s magát az 1848-diki év vívmányait befoglaló lelkes magyar beszéddel beköszöntött, ugyanazt némileg rövidebben románul is tolmácsolta, mely a megye nevébe Sebessi István jegyző velős beszéde által fogadtatott, s ősi szokás szerint háromszor felemeltek.

Ezekután meglepe némileg, hogy a főispán ur saját gondolatu hitét mondá el magyar és román nyelven a megye előtt, a mi ellen csak a jogfentartásért jövőre tettét jegyzőkönyvi ovás, miután az elmondott hit szavai az alkotmányos szabadság, hazai törvények, 48-beli vívmányok, törvényes király, s hon iránti kötelességeit tolmácsolák.

Olvasott az ideiglenes kormányzástól több readet s testvér megyéktől átirat, melyek után pár lelkes beszéd után az 1848-diki alap, a melyektől egy hajszálnyra se térünk el, egyhangulag elfogadtatott s kiküldött. Az 1848-ki 16-ik t. cikk értelmében a megyei bizottmány megalakítására tévén által, felolvasott az előleges értekezlet eziránti üzeirata, melyből kitűnt, hogy van 129 tag, ebből román 47, szász 14, és az értelmiséget képező magyar elem 68, összesen 129, a mely ellen Román György cs. k. megye t. tanácsos felszólalt, hogy e megye tulajonó száma román elem lévén, nincs eléggé képviselve, a mely állítás igaztalanságát a főispán ur belátva inté a népet, hogy ne legyenek követeléseikkel tulzók, s beszéljen mindenki saját s ne nemzete nevébe, mert különben kénytelen Román urat is rendre utasítani, mivel a román nemzet még nagyon fiatal alkotmányos miveltiségi tekintetbe, a nemzet jövője s életérdeke igényli, hogy a nvujtott idősb testvéri jobbot a magyar kezét elfogadják; több higgadt eszmecsere után megnyugtató eszélyes tapintatával a főispán, hogy 50 román önmagok irjanak össze, tekintettel a falukra 50 magyar, 15 székely és 15 szász, a kik már össze voltak írva elfogadta-

tott, s így a bizottmány rendes tagjainak száma 130, úgy több tiszteletbeli. Pár órára a gyűlés felfüggesztetvén, a román névsor elkészült, a mi felolvasás nélkül elfogadtatott.

A főispáni utasítás egyhangulag, mint szükség feletti olvastatlanul, tisztelettel adta tétet.

Megalakulva a bizottmány, a nagy gyűlés berekesztetnek nyilvánított. Délután a bizottmány egy 20 tagú hivatal s 6 tagú hivatali utasítást szerkesztő bizottmányt nevezett ki, kik működéseiket a 26-ki bizottmányi gyűlés elébe terjesszék, minden állomásra 3 alkalmas jelöltetett ki, vallás s fajkülönbség nélkül.

26-án lelkes „éljen s szetreáské” közt megnyitva a bizottmányi gyűlés határozata ment, hogy Felső-Fejérmegye előbbi praetoralis helyére Mártonfalvára rosz út, posta s főként élelembány miatt vissza nem megy, s örömmel fogadja derék Ebesfalva városának három évig fizetés nélküli szükségelt hivatali épületeket átadó ajánlatát, a mely elismerő köszönettel vétetett.

A hivatalnokok fizetését a jeleni agiohoz alkalmazva, kimondatott, hogy a megye fenntartja változtatathatási jogát, tekintettel a búrzej éreznep árookra.

Minden lehető kellemetlenségeket s pártoskodást kikerülendő az acclamatio elfogadtatott, a mi által a főispán ur eszélyes tapintata alapján felkialtattott, s fizetés határozatott:

Belkerületi főbírónak gr. Haller Ferenc 800 ftt, külkerületi főbíró Csongrádi István 800 ftt, alispánunk Pápi János 600 ftt, Szaboszai Lajos 600 ftt, belkerületi pénztárnok Beldi Albert 400 ftt, külkerületi pénztárnok Maurer Gábor 400 ftt, főjegyző Sebessi István 600 fttal, tiszteletbeli főjegyzők Mihály Antal, ifj. Kőnezei Károly, aljegyzők Csiki József, Zabária Ivánovics, Gosz Frigyes 400 forinttal, tiszteletbeli Domokos László, Elekes Pál, Pöcsa József, Maurer Károly, Csongrádi Gyula, főjegyző Fogarasi János 400 ftt, aljegyző Onitz J. Nánási Samu 300 ftt, levéltárnok Bolyai Gergely 400 ftt, mérnök s útbiztos Veres Lajos 400 ftt, orvosok iránt csőd fog hirdettetni. Pandurhadnagy Csongrádi Gyula 400 fttal s 12 gyalogpandur 150 fttal, 8 lovaspandur 250 forinttal, szolgabírák Józsa László, Kocsis János, László Ede, Fogarasi Ferenc, Motok Ferenc, Somogyi József, Mihály Pál, Apáthi Péter, Kőnezei Elek, Kun István 300 fttal, mint segédek Baboos, Maurer Károly, Bretyei Pál, Fogarasi Albert, Nagy Károly, Nánási Boldizsár, Komáromi Lajos, Opris János, Kovács János, Boér László 250 forinttal; székező bírák Gilyén, Kovács László, Somogyi István, Somogyi Károly, Vapler Károly, Kocsis János, Ilyés Tamás, Wueskies György, Eperjesi Albert, Babos Gy., Kőnezei Ferenc, Bodó Ferenc 400 forinttal o. é.

A cs. k. járáshivatalok az irományokat átvenni, a külkerületet érdeklőleg megbízott Schopf Adolf és ifj. Kőnezei Károly, a belkerületben Fogarasi János, Bretyei Pál, Beldi Albert és Maurer József, a mi a kormányshékhöz mielőbbi megerősítés végett felterjesztetett.

Utasítás a Juridiciumra kimondatott, hogy kezdjünk alkalmazódni az országbírói értekezlet működéséhez, egy némileg az erdélyihez, váltó törvényül a magyarországit vegyük át, az 1836. és 1842-ben kimondott szóbeli perlekedés alakját, hogy könnyítsük az átmenetet, a mely mindnyájunk ohajja s életérdeke.

27-én jegyzőkönyv hitelesítés után a bizottmányi gyűlés berekesztetnek s feloszlattnak nyilvánítva, miután több érélyes hatóságí rendelt tétet, mielőbb menekülni a járási hivataloktól, a szolgabírák érélyes s eszélyes működésre szólítottak fel, a kiknek most szép tér nyílt, megértetni a bizalom vesztett néppel, hogy mi a szabad alkotmány s mit akarunk stb. mert a bosszus hivatalnokok nem kímélik a bujtogatás magvait bökezilleg elhinteni. . .

Ezen valódi egyetértés, esend, rend, békés átalakulás főérdeme, eszélyes s tapintatjes modoru főispánunké, azután a gróf Haller Ferenc ő méltóságáé; a három fajú aljegyző igazolja, hogy a nyelvekben az egyenjoguság elősmertetett, hivatalos a magyar.

Büszkék vagyunk, hogy megyénk birja a híres Gozsdn Manó s Pap Zsigmondhoz méltó s közszeretett Ládai Ágostont főispánul.

S mindezek után köszönetünket fejezzük ki gr. Haller Ferenc ur irányában, ki ősi kastélyába tért s alkalmat nyújtott megyénknek, magát újból constituálni; hol lakomával fogada minden, de minden megjelent vendéget, az első perc óta az utó ott mulatásig.

Lakoma alatt zene gyönyörködtete, a mit gyakran megszakít s éléskite azon sok lelkes toász, a mi azon napokon által elhangzott a termekben. Horváth János örömet fejez ki, hogy azon megyei ifjuságban reményei valósulandnak, a mit az 1848 diki fajtalmás kor után alig hihi.

Lelekes felköszöntéseket mondának a többi közt Sebessi István, Beldi Albert s István, Csongrádi István, Schopf Adolf, Csiki J. Kőnezei Károly, Józsa L., Kassai, s sok mások.

Ifj. Kőnezei Károly.

**Hunyadmegyéből.** Alpestes, apr. 25. 1861. — A rég ohajva várt percz megérkezett: újból alkotmányos tisztjeink vannak. Habár még sok hiányzik aból, mi az igazsággal és törvényekkel megegyező: örvendünk mégis, hogy tisztjeink honfiak, kik velünk egy hajóban vannak, s ha mi süllyedünk, nekik is vesznék kell.

Megegyülésekor, a minek a jövő hóban meg kell történnie: a nép szabadon tetszése szerint megválaszthatja előjárókul szívekedveltjeit az 1847. pozsoni 17-dik törvény-cikk szerint, addig pedig a mostani választmányi tagok és tisztok, a megye előjárói.

Legbajosabb mindennek a kezdete, s azok, kik most az ideiglenes hivatalokat elválták, ha magokat elszántan a honi törvényekhez tartják: tiszteletet és szeretetet érdemelnek. Mlgoz báró Nopcsa Ferenc ur megénk főispánja e hó 14-dikén mikor megérkezett a piskii hídnál és Déván a megye megistiztetésében résztvett. Ugyanazon nap este a mlgoz főispán ur, az 1848-ban törvényesen kinevezett megye elnökünk gr. K. G. ur, s megénk több jelen volt érdemezenél fűszerezett fáklyás megistiztetésben résztvettek. A piskii hídnál és Déván többen szónokoltak, azok között gr. Bethlen Olivér; mindnyájan a honi törvényt és

az egyetértést pártolták a mlgoz főispán urral együtt, a ki minden szónoknak felelt.

A magnások a néppel, a nép a magnásokkal, a felvilágosult román a magyarokkal egy értelemben, a haza szabadságát kívánják visszaállítani.

Valahára mégis megmenekszünk az idegen kormányzástól, a beamterektől, a kik országunkat mint a sáskák szomorú kinézései tarlóvá tették: s népünket mint pásztor nélkül való nyáját, 12 évtől óta sűttöttek, főzték, fejték, nyírták, ülték, s gyilkolták kedvök szerint minden kímélet nélkül; s lábbal tapodták minden törvényes királyaink által aláírással és esküvel szentesített törvényeinket, s azok közül: a L. D. 3. p. L. D. 12. p. ac. 3. r. 17. 1791. 11. cz. melyek szerint az országgyűlés kell hogy meghatározza az adót az 1791. 8. czikk: a fejedelem csak a honi törvények szerint kormányozhat. A Comp. cons. 20. és 24. pont. a fejedelem semmit sem tehet a honfiak beleegyezése nélkül. Az 1791. 2. cz. a fejedelem meg kell, hogy esküdjék előbb a meglevő törvényekre, s azokat újból kinyomtatva, s megerősítve át kell hogy adja a honfiak kezébe, s aztán léphet föl a kormányra. Az ac. 3. r. 3. T. ha a tanácsosok vagy más valaki a fölség nevét honi törvényeink ellen gyakorolná vagy használná, halállal is megbüntethető. Az 1791. 1. 2. 4. és 6-ik czikk szerint s a L. D. 3. p. szerint Erdély mindig a magyar koronához tartozott s erdélyi fejedelem csak Magyarországi király lehetett. A kolozsvári 1848-diki 1. és 2. törvényezikk, a pozsoni 1847. 7-dik törvényezikk szerint Erdély minden tekintetben Magyarországhoz tartozik, s így az 1847. pozsoni törvény a miénk is.

Husvét ünnepében mlgoz Barcsai Ákos ur egy legatussal lepte meg az alpestesi ekkleziást öröme mindeneknek. Testvéreileg fogadtatott az enyedi ügyes deák, s az ekkleziia előjárósága elhatározta az összes birtokosok nevében saját megegyezések nyomán, hogy ez után minden ünnepkor, az ekkleziia előjárósága fogja megkérni a n-enyedi kollegium előjáróságát, hogy legatusat küldjön. Egy itteni tíz tagból álló társulat betanulva a „Hymnust” és „Szózatot” új év első napján és husvét második napján az ev. ref. imaházba hatásteljesen, ügyesen elénkelték felpestesi D. J. barátom és szép leánya segítségével. Hírlapot is jártat az itteni intelligencia összesen nyolezart, egy németet és egy románát, a többi magyar, kolozsváriak és pestiek. Ezen hírlapok olvasásából engem is szivesek részesíteni az illetők. Ifj. K. M.

**Brassóból** igen érdekes levelet kaptunk egy derék hazánkfiától, a kinek német nyelven írt tudósításából im itt közlünk némelyeket:

„Tisztelt szerkesztőség! Gróf Kálnoky Dénezs Háromszék föltisztja ápril 22-dikén tartá bevonulását. Mindenki örömjongva sietett elibe, s fogadtatása a legünnepélyesebb vala, és pedig nem azon mesterként, előre kicsinált, vezényelt modorban, mely az utóbbi időkben divatban volt. Már Miklósvárnál sok számu szekeren vártak és fogadtak; a brassói magyar casinó tekintélyes küldöttség által volt képviselve; sőt a Brassóhoz tartozó Földvár (Marienburg) öregsége is saját ösztönéből megjelent, hogy szerencsekívánatát és legőszintébb rokonszenvének nyilatkozatát megtegye. A gróf mindnyájukat ebédre hívta, a hol kölcsönös pohárköszöntésekkel köszönték fel egymást.

Sepsi-Szentgyörgyön mintegy 200 lovac állott ki, magyar öltözékben, kardosan, szép lovakkal, tovább 12 deli és müvelt ifju betyárnak öltözve, a kik a fogadásnál báró Szentkriszt Zsigmond által vezéreltettek; mozsárlövészek, zene, éljenek, ünnepélyes szónoklatok, diadalivak, küldöttségek, hullámozó tömegek stb. által nyilvánult az őszinte az „önkéntes” közörm alkotmányos életünk ujrakezdése felett. A nép dacára a sürgelős mezei munkának ezeneként jött mozgásba és a rend seholy a legkevésbé se zavartatott meg.

Még Brassóból is — ámbár a comes itt van — sok fiatal és korosabb derék polgár jelent meg, a kik szomszédaikkal a székelyekkel testvérisültek, és a kölcsönös barátság, s őszinte összetartás érdekében zajos tetszésnyilatkozatok közt poharat ürítettek. Alig értesült S. Szentgyörgy községe a szászok jelenlétéről, azonnal mindnyájok részére illő szállásról lön gondoskodva. Ezen figyelem a hátramaradt brassóiakra a legkedvezőbb benyomást tette.

Báró Salmen ő mlga a szász gróf ápril 20-dikán érkezett ide. A magyarok részéről szintén ment elibe egy küldöttség, s a belső és a külső tanácsbani képviseltetését folytatódt. A comes kitérőleg felelt német nyelven. A fogadás alkalmával a vezényelt ezéhek gyeren voltak képviselve, s este hajba került fáklyavivőket kerinti elő. A „hoeh“-ok nem báró Salment, hanem „a comest, illetőleg főméltóságú tisztségét illeték. Senki az ő nevét nem kiáltotta. Az itteni polgárok odanyilatkoztak, hogy az ünnepélyes fogadással legfőbb hivatalnokukat kívánták kiténtetni, a nélkül, hogy ez a személyt magát illették.

A comes 1848-diki politikája, később a kormányi felsőbb körökbeni magatartása és főleg azon tette által, hogy más bizalmi férfakkal együtt a nép nevében az osztrák igazgatás részére örökre lemondott a szász nemzet ősi jogai, privilegiumai stb-ről (a miért ezimet és birtokot kapott) minden népszertiséget elvesztette. Néhány hó előtt itt Brassóban egy gyűlés volt, a melyben minden szék részéről egy küldött jelent meg, s ezen gyűlésben egyhangulag eltörött a paléza ő mlga s az említett bizalmi férfiak feje felett. Azonban most vannak, a kik nagy áradások közt készültek jó előre az oratóiokra, s arról volt szó, hogy a comes (soll getriumt bogent werden) megdiadalapuztassék.

Mint mondják ő mlga bizalmi körben nyilvánította, hogy titkos utasításokat hozott magával, a románokat különösen érdeklőket. Ez utasítások mennyiben hasonlítanak az 1848-dikiakhoz, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a románok is tanultak valamit 1849 óta, s ha tán egyének igen is, de a nemzet maga nem lesz oly könnyen felhasználató eszközül oly ezélokra, a melyek tán holmi „geheim instructio“-kban kitétvék. Én ismerem a román értelmiség többségének irányelveit és remélhetjük, hogy soha többé a reactio szolgálatában nem látandjuk őket. \*)

\*) Reméljük mi is ezt román testvéreinkről.

Szerk.

Ápril 23 és 24-dikén ment véghez itt a senatorok és cardinales hivatalok választása. A comes a régi regulatív pontok szerint a communitat és az utóbbiakat is a községi képviselői befolyásával választotta, mindig három egyént jelölve ki. Több régebbi senator, a kik kiléptek volt, és es. k. tanácsosságot és bezirkerséget viseltek, meg egy román lettek a választottak. Trauschenfels egy derek jeles férfiú és választó látva, hogy történik a comes által a candidatio, s hogyan jelöltetett ki egy olyan, a ki különben nem választathatót volna meg, felállott és így szólt: „Uraim! látom, hogy itt nincs szabad választás, minő szabad polgárokhöz illik, ez uton nem öhajtok se választatni, se választani.“ Ezzel elbagyta a termet. A választás folytán részvétlenség, a népek feltűnő közönyössége nyilvánult. Senki se érdekeltette magát; néhányan az alsóbb néposztályból állottak a piacon; különben utcák és piac üres. Éjjel a rendőrség talpon volt, mivel macskazénitetés híre terjedt el; de hogy ez honnan s ki által intéztetett volna a comes ellen? még talány, s lehet hogy alaptalan volt az egész aggodalom.

Ebédén csak a majorum gentium — emberek voltak jelen, s mondottak pohárköszöntőket de stylo. A comes toaszta „Brassó physiognomiájának állandóságáért“ — hogy egyebet ne mondják — igen misztikus volt.

A regulatív pontok szerinti választással egyáltalában nem vagyunk melegegdedve, mert az legfőbb a romai cardinales és pápák választási módjával hasonlítható össze; még a venezei doge-választások se voltak így kizárók. S ha mi, ezen eljárást legkevésbé se akadályoztuk, ez onnan van, mert minden áron gyorsan akartuk elfoglalva látni a tért, s átvéve a hatóságot a cs. k. hivatalnokoktól. De ez állapotot nem akarjuk megtartani s a leléptetett helyett egy új olygarchiát és burocratiát teremteni. Reméljük az uniót, s új választást az 1848-ki törvények alapján.

Itt, valamint a székelőföldön igen rossz benyomást tett az, a hogy comes kíséretéből egy egyén azon hirt terjesztette el, miszerint a kolozsvári polgárok és különösen az erdélyi magnások öhajtanak az uniót! \*)

T. szerk. En német nevelésben részesültem ugyan, s csak németül tudok írni, de teljes joggal és büszkén magyarnak nevezem magamat és kész vagyok közbe közbe egy egy őszinte, részrehajlatlan tudósítást küldeni a „K. Közöny“ számára, ha a lefordítás terhére nem volna. \*\*)

— m. —

**Aranyosszék,** ápril 25., 1861. — Az ezen hó 22-kei tudósításom refrainje, a bizottmányi gyűlést illetőleg, alkotmányos érzelmeim áradása miatt körülbelül oda ütött volt ki, hogy széktünk már szervezve van a mostani körülményekhez képest; de a mit most oda kívánok módosítani, hogy „miután tisztségünk a 48-beli törvények értelmében restaurálva van, jobb lábunkat már belől tettük az alkotmányos élet küszöbén.“ E hó 23-kán és 24-kén folyt az ő rendszeri hivatal demontirozása, azaz a mindennemű irományok át és számba vétele. A tisztikar névsorozata a következő: Királybíró: Gál Miklós. Pénztárnok: Foszót Károly. Főjegyző: Magyarai Pál. Aljegyző: Tanka Samu. Felső j. dultó: Gál Lajos, segédje: Barla Domokos. Aljárás: Mara György, segédje: Pap István (román). Derékszéki bírák: Goncza Sámuel, Csegezi Tamás, B. Jósika Pál, Czobal Pál, Bíró Sámuel, Gál József, Miske Imre, Szentpáli Ignác, Mara Károly, Kovács János, vinezi. Zudor Károly és László (román). Alsókéi b.: Komjátszegi Lajos, Máté Sándor, Kovács Károly, Létay Lajos, Pongrácz P. és Zeyk F. Árvaszéki elnök: Csegezi Tamás. Ünökök: Csép Tamás és Zeyk Ferenc. Közjegyző: Nagy Imre. Szegények ügyvéd: Szolga Mózes. Főörvos: Bod Péter, segéd: Schüssel. Fuvabiztos: Bodola Mihály és hat tiszti. jegyző. — A midőn a lapok telvők a főispánok és főkirálybírák elfogadási ünnepélyeivel csak az egy Aranyosszékét látom e tekintetben restantiában. De hogy Aranyosszék miért nem csinált elfogadási ovatiót, annak vagy az az oka, hogy főkirálybírák csak ugy incognitoba jött el, vagy az (s ez utóbbi tán valószínűbb) hogy széktünk előítéletes egykedvűségében senki sem akadt, a ki a dolog élre álljon. Mert hogy főkirálybírák személysége iránt — eddigi hivatali állását tekintve — előítéletek ne lettünk volna, tagadni nem lehet; azon pedig nem lehet bámulni, mert az ő rendszer-hivatalok zsarokaságával annyira saturálva voltunk, hogy önkénytelentül így syllogisáltunk itéletünket: ha nyomó a rendszer, nyomó az organuma is, tehát olyan szellemű a részünkre kinevezett főkirálybíró is. Ámde, hála az égnek, nem ugy van, sőt az eddigi eljárásból ítélve kilátásba helyezték a közbizodalmat és melegegdedést. A mlgs főkirálybíró ur ugylátszik eltálatla nyitját a közveleménynek és így a nép bizodalmanak, mert a népszertiség alakjában lépett fel, a mi székelő népünknek a legfőbb require s kívált nálunk annyival inkább, mert dícsőült elvő mlgs Dindár Antal ur a legnépszerűbb főhivatalnok volt s mint ilyen, kegyeltur és imádottja a népnek. Azonban tekintetbe veendő, hogy a hivatal fömeltósága és az igazság egyenes kiszolgáltatása háttérbe ne szoríttassék a népszertiség mellett. Már is kezd — vagy mondhatnám: el van oszolja az előítéletesség borongása. Csak 48 legyen jelszavunk s azon szellemben működésünk irányja s minden a maga helyén és rendben lesz! Nem hagyhatom említetlenül, hogy háromszori gyűléselestinél alatt bár egy arasznyi nemzeti lobogócska sem tűnetkezett seholt, pedig az volna nemzeti érzelmünk és honszeretettünknek méltó jelvénye. Miért tűz az ifju bokrétát kalapjára? azért, mert az jele, hogy szeret. A nemzeti lobogó is tehát jele annak, hogy szeretünk, forrón szeretjük hazánkat. De remélem a bekövetkező markális gyűlésen legalább pretorialis házunkon lengeni fog a háromszínt zászló. A multkor feledtem megemlíteni, hogy főjegyzőnk Magyarai Pál, a főkirálybírói eskü letétel után egy oly derek alkotmányos beszéddel üdvözölte a mlgs főkirálybíró urat, a mit ha gyorsírói képességgel bír-

nék és a tárgyalmasz akkor nem volna, a lapban méltónak látnék közölni az olvasó közönséggel. r. l.

**Sz. Udvarhely,** ápril 23. — Közlebbi éjen tartott a székelőház a kaszinó által azon táncvizigalom, mely ideigl. főkirálybíró mlgs Dániel Gábor ur ünnepélyes bevonulása örömeire vála rendezve. E táncvizigalomra meg voltak hívva Segesvár polgárai is, kik a közlebbi farságon egy báljukra minket is meghívtak volt, a hol testvéries frigykötés ment vála véghez a két testvérmemzet között. Kölesönös meghívásunkra visszaadták ok is a kölesönt nekünk becses megjelenésekkel. Mihelyt megérkezésük tudomássá vált: azonnal nagyszámu polgárság ment fákllyakkal üdvözölökre, gyógyyszerész Kaunez András házához, a hol Bacsoni Ádám ref. lelkes testvériesen üdvözölvén száz vendégeinket, testvéreileg szorított kezét velök s ezeken vezérét ügyvéd Bák-on urat karofogva, utána jövő társaiaval együtt, két sor fáklly között vezette be a táncterembe, a hol a bemutatottakat mlgs Ugron Lázár ur lelkes szavakkal üdvözölte. Mindnyájan csakhamar asztalhoz ültünk, hol a két nemzet közti rokonérzelemnek mindkét fél részéről hő nyilatkozatait lehet hallani b. Rauber, Henter Pál, Rezső, Bák-on, Teutsch, Miszelbacher sat. szép pohárköszöntéseikben. Így vigadtunk mi nyájás, humanus főkirálybírák jelenlétében, így táncoltunk jó kedvvel azon teremben, hol 1849 óta minket kedvtűn ellen táncoltattak; így szenteltük föl ujból a száz és száz nemzet közti testvéries szövetségűvel alkotmányos nemzeti létünk ősi emlékhelyét. Nevelte a köz-örömet ideigl. főkirálybíránk szelleműs és igéző szépségű nejeinek, a bájos Rauber Mária bárónőnek jelenléte.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsmegei és Kolozsvár városi honvédegyalmolító-egylet f. hó 3-kán tartott bizottmányi ülésében az egylet pénztára, mely eddig az elnök által kezeltetett, megvizsgáltatván pénztárnok Tamási Jánosnak adatott át. Több szükségben szenvedő honvéd segélyezésére intézkedés történt. Volt-honvéd Nánási temetése alkalmával több lelkes honfi, honleány és testület áldozatteljes buzgalom által azt eszközölvén, hogy az adakozásokból begyűlt összeg 133 forinttal multa felül a kiadást — a bizottmány jegyzőkönyvileg külön levélben köszönetét nyilvánítja Vokál Jánosné urasszony, Stein Théréz és Szilágyi Lóra k. a. gr. Eszterházy Géza és Fröhlich Vilmos urak s tanáraik által tolmácsolól a három tanoda ifjusága irányában. Egyszersmind határozatba ment, hogy jövőre a volt-honvédek temetési rendje és költsége felett az egylet magat intézkedik. A pénzalap gyarapítására közlebből az egylet alapszabályaiaval ellátott ívek böcsöttatnak szét — oly magasztos a cél, mely a lelkes közönséget áldozatra hívja, hogy ajánlatra nem lelinik szavakat — csak azt említjük fel, hogy a piskii és szebeui hőök romából már 58 szükölködő nyer segélyezést, s az elnyomorodott egykori vítezek miként árnyékok folyást jelenkeznek nem szégyenelve elfogadni az alaminást, mit verök onlásáért egy nemzet hálaja nyújt.

— A magyar bizt. társaság hogy mily népszerűsége emelkedett, tanusítja az is, hogy a napokban kolozsvári főügynökségénél egy új magyar a sorból, nője budája és mentje s egyéb tárgyak között fuvót s hegedűt nyívettyűjével is biztosított.

— Felső-Fejérmegye, Udvarhelysok példájára, ki követeit a pesti országgyűlésre már el is küldötte — hasonló szándékoztván tenni, folyó máj. hó 15-re Erzsébetvárosba közgyűlést hirdetett, főtárgyan a követválasztást tűzvé ki.

— Salmen Ferenc a szászok nemzeti ispanja f. hó 1-én érkezett Szász-Régenbe, hol ágyudörgés után az ev. lelkes és polgármester beszéddel fogadta. Másnap Beszterczére utazott.

— A pesti országgyűlésen a verificatio kérdése vége felé közledek.

— Vaynak a birodalmi tanácsban történt megjelenése a „S.“ szerint mint minisztertanács tagnak a császár egyenes kíváratára történt — s ez csak szertartási tény volt s politikai színnel vagy horderővel nem bír.

— Hir szerint Schmerling elhatározta, hogy a Reichsrath részére Erdélyben az országgyűlés mellőzésével egyenes választásokat rendelni meg.

— Zágráb, máj. 1. A mai jelenlevő horvát magnások a hozzájuk érkezett királyi meghívólevelekre vonatkozólag kijelenték, hogy addig, mig Horvátország viszonya Magyarországhoz elrendezve nem lesz, magyar országgyűlésen meg nem jelenhetnek.

— A magyarországi pénzügyigazgatósági osztályok nyolcz napi határidőt tűztek ki az adóhatálalékok befizetésére, ellenkező esetben különös bizottmányok fogják azt sürgetni.

— A „M. O.“ bécsi levelezője így ír a birodalmi tanács megnyílásáról: „Szomorubb parlamenti eseményt még sohasem láttam. Képzeljen ön egy nagy — jobb részt üres termet (mert nemcsak a magyarok, horvátok, olaszok és isztriaiak, hanem a lengyelek is hiányoztak.) A két bukovinai követ nem tudván németül, egyiknek ruthentül, a másiknak oroszul olvasták föl az esküförmát. Érdekes a birodalmi tanácsosok felállítása is, a trónbeszéd elmondásakor jobbfelől állanak az urak-házának tagjai, balfelől a képviselőházi, s hogy e két elem egymással valahogy érintkezésbe ne jöjjen, közből, oh nyájás olvasó, áll egy szakasz cs. k. udvari zsanár. Ezek fegyvereibe titkózik az osztrák „alkotmány“ első napsugara.“

— Bécsi lapok a birodalmi tanács megnyílásáról érdekes részleteket közölnek. A szerény — ugyszólvá — független frakk mintegy elveszté a tarka egyenruhák seregében. A polgári rendből első jelent meg Palaucky, a csehek vezére, s a legszélös baloldalon foglalt helyet. Körülmé központ körül csoportosultak a művészet és tizlet képviselői. Az „O. D. P.“ szerint is azon benyomás, melyet ez ünnepélyes megnyitás okozott, nem éppen nevezhető örvedetesnek. Hiányzott, ugymond sajátságos naivitással, a par-

lament tulajdonképi nimbusa. Dr. Hain alsóházi elnök elfoglaltsága épp oly kevés volt alkalmas lelkesedést gerjeszteni, mint későbbi, tisztán formaszert megnyitó beszéde. Megemlít a nevezett lap egy átiratot is, mely az államminiszteriumtól az elnökséghez érkezett és czime így hangzik: „A tisztelt (lőblich) es. kir. elnökséghez.“ Mintha ugymond az osztrák népképviselőház dicasteriuma volna. (A „lőblich“ az alsóbb hivatalok beveti czime.) A „N. N.“ szerint a követek háza csaknem nyárspolgáris benyomást tön az emberre. Az esketés ugy történt, mintha valami hivatali személyzet meghítelestől lett volna szó. Hiányzott azon szellemi méltóság, mely a belső ünnepélyes felindulás természetes következménye.

— Zágrábban ápril 29-kén az országgyűlés Strossmayer püspöknek a haza halálát szavazta meg. A Magyarországgal való egyesülés tárgyalását elhalasztották.

— Elvagyunk özönölve igazolások és czáfolásokkal. Hogy közéletünk mozzanatai ellen itt ott szót emelnek, az az alkotmányos élet nyilvánosságával együtt jár. Ismét hozzá szokunk. Magános uton tett felszólalásokat hirlap terére vinni, tárgyak halmazá tekintetéből sem pártolhatjuk. Az alaptalan, magános nyilatkozat rágalom: erre néz vannak a társadalomnak szabályai. Mennyiben e lapok hasábjain felmerült félreértésekről szó lehet, annyi tért, mennyit közügyeink rohamá közt lehet, szívesen engedünk. Ilyen Kőztiványi György hazánkia azon czáfolata, mely által háromszéki levelezőnk olyszeri feljegyzését, mintha Sz. Gy. az ottani gyűlésen az 1848-ki törvények ellen szavakat ejtett volna — tagadja, s állítását husz aláíróival bizonyítja. Nyilatkozó közléte különben is eléggé ismeretes.

## POLITIKAI HIREK.

— A „National Zeitung“-nak írják Párisból: Ausztria többször megkísérté Angliát szövetségre birni. Fáradozásainak eredménye csak annyi, hogy Anglia kinyilatkozta, mikép a mellett van, hogy Ausztria Veneze birtokában maradjon, ismételvén azon régi tételt, hogy a támadó félre esik az eshetőségektől felelősség. Apponyi gróf fáradozásainak sikerült végre nagy nehezen kisütni az államférfiaktól azon nyilatkozatot, miszerint Ausztriát a bukáshoz közel álló államnak tartják, s azon bizalmas közleményt is, hogy Anglia csak egy szövetheték Ausztriával, ha ez birodalmában ur marad. Erre pedig első feltét, hogy Magyarországgal, mint a mely a botránykövet képezi, minden áron kibéküljön. Ha ez megtörténik, akkor az angol államférfiak a parlamentnek előterjeszthetik az újjasztletett Ausztriávali szövetséget. Ez okból Franciaországnak érdekében áll — véli a tudósító — hogy az osztrák állapotok megszilárdulását gátolja, a kizdelem pedig egyenetlen, minthogy Anglia semmit sem tesz az osztrák belállapotok rendezésére, Franciaország pedig ha legkisebbet sem mozdul is, a természetesen kifejtett forradalmi elemeket mindig politikája mellett találja.

— Az ápril 28-ki „Pays“ jelenti, hogy Ausztria nem szándékszik megtámadni Piemontot; Benedek kinyilatkozta volna, mikép csapatai fegyelméről jót áll, ezek tehát felsőbb parancs nélkül nem kezdenek hadjáratot.

— Párisban a diplomatavilágban feltűnt, hogy Metternich hg a török követet személyesen meg nem látogatta. E körülmény megerősíti azon gyant, hogy az osztrák és török kormány közt keletkezett feszültség a miatt jött létre, hogy Ausztria a garibaldinusok kiszállásáról indított hamis hir által felakarta használni a török hajóhadat arra, hogy az Adriát ostromzárolja.

— Nem egy kel mutat arra, hogy az orosz-francia viszony ismét nyájásabb alakot öltött. Közlebből az „Ind.“ varsói levelezője, ki hallomás szerint hivatalos jellemmel bíró francia, nagy buzgalommal fáradoz azon kedvezőtlen hírek megeazolásában, melyek Oroszországnak a lengyelek iránti magatartására nézve forgásban vannak. S azon kívül, hogy a keleti ügynek gyorsabb baladása páris-pétvári egyetértésre látszik mutatni, az sem hagyható említetlenül, hogy Oroszországot Franciaország oldala mellől még eddig a bécsi kabinet nem bírta elszakasztani.

— A „Patrie“ a római úgyról beszélvén írja: „A francia őrséget Rómában nem csupán a pápa biztonsága parancsolja, de azon szükség is, hogy Italiában Franciaország hatalmas közvetítése fenntartassék, mely képes akadályozni Ausztria és Piemont összeittközését.“

— Páris, ápril 27. A „Pays“ szerint Ausztria közbe akarja vetni magát Hercegovinában. Már parancs adatott ki, hogy sereg és hadiszerek a török határhoz közel Baziasra küldessenek. Mint a „Pays“ tudni akarja, az osztrák interventio a Szerbiából és Dunafejedelemségekbe feltegető megtámadásnak kívánja elejét venni. Szerbia a keresztyény török tartományokban kiűzött izgalmat arra akarja használni, hogy a Portától teljesen megszabaduljon. Bécsi levelek szerint Mihály herceg szkupstinát hi össze, hogy az alaptörvényt megsemmisítse s az országból minden törököt kiűtson.

— Az olasz ügy első bajnokai kiengesztelődésének legközelebbi hatása Rómában lesz látható. A londoni kabinet hivatalos értesítést kapott arról, hogy Vimertati gróf Turinba azon hirt hozá Párisból, mikép a császár kész kivonni csapatait Rómából, ha Viktor Emánuel kötelezi magát arra, hogy a pápa világi hatalmát jelen határai közt tiszteletli fogja s csak is a szent atya jóváhagyása mellett fog e viszályon valamit változtatni. Sőt azt is tudni akarják, hogy már a bibornok-colegiumnak hét tagja rokonszenvez a Cavour nézeteivel, nemcsak, hanem maga a szent atya egy hittudorokból álló bizottmányt hívott volna össze, mely a pápa lelki hatalmának a világtól való elkülönzését nyitlan és határozottan kimondta volna.

— Varsói ápril 26-ki sürgöny jelenti, hogy a kiew egyetemet a lengyelek részére számos tüntetések következtében bezárták.

— Sajtőhiba. Mult számunkban az „Ujabbak“ legutolsó sorában lelkesülést kell olvasni „békösülést“ helyett.

\*) Ezen állir nem is méltó a czáfolásra. Szerk.  
\*\*) Becses tudósításait örömmel vesszük, s körjűk szerencsésen tovább leveleivel, a melyeket mindig is azonnal közlendünk hű fordításban. Szerk.

**Ujabb.** — Zágráb, apr. 30. A mai zágrábi lap egy Mostarból 28-ról szóló sürgönyt hoz Niksich élmezéséről. A követek fölhívására a fölkelők vezetői, kik a Duga melletti szorosokat megszállva tartják, a Niksichbe vezető utat következő föltételek alatt megnyitották: A szállítmányok katonai kíséréte a rend fenntartására szükséges mennyiségre szorítkozék; a török csapatok minden támadó mozdulattól óvakodjanak; a vitának békés uton kell kiegyenlítettne; a csapatoknak szoros fegyelem alatt kell állaniuk.

— Páris, apr. 30. A „Patrie” keddi száma szerint, a jóniai szigetek kormányzója proclamatióban ki nyilatkozta, hogy ha a több ponton kitört rendetlenségek továbbá is tartani fognak, az ostromállapot kihirdetetik, Corfu városa katonailag megszállva tartatik, a csapatok az utcákon táboroznak.

— A „Temps” jelenti, hogy a porta a hatalmasságoknak azon javaslatot tevő, miszerint az európai bizottmány által meghatározandó reformok életbe léptetéseig 1000 francia hagyassék Beyrutban.

— Pétervár, maj. 1. A mai „Journal des Petersburg” megjegyzi: Az olasz harc s ennek jó katonai kimenetele, Magyarország ragályos példája, s a külföldi sajtónak a nemzetiségek politikáját illető ér-

tekezései Lengyelországra nagy befolyással voltak. A kormány számolhat azonban a vidéki népre.

— Rio Janerio, april 9. Borzasztó földrengés tette tönkre az argentinai köztársaság mendozai területének egy részét. Az áldozatok száma 7000-re megy.

— Az értekezlet a Dunafejedelemiségek uniójának végleges megállapítására f. hó első feleiben fogna összeülni Párisban.

— Konstantinápoly, apr. 28. A török csapatok Yenibazarban csoportosultak össze Montenegro és Szerbia ellen. Egy török-angol hajóhad közösen munkálkodik. A corfui arzenál élmezzi a török hajókat.

— Serajevo, maj. 1. A keresztény felkelők autonóm hatóságokat követelnek. Omer pasa ajánlatokkal lép elő, melyeket a követek becsületteljeseknek elismertek.

### Legujabb.

— Bécs, maj. 2. A trónbeszédre a császárhoz felirat indítványoztatik. Az államminiszter írásban interpelláltatik: hogy mily rendszabályokat tön a kormány a magyar tagok választására nézve, s mikor fog a magyar urakháza tagjainak kinevezése bekövetkezni. Általában mi történt a nevezett országoknak a birodal-

mi tanácsban leendő képviseltetését illető kérdés végleges szabályozása végett? Schmerling az írásbeli interpellatio közlését kéri, a választ magának fentartva. Az urak-háza a császárhoz feliratolt határozott.

### A „K. KÖZLÖNY” magán távsürgönye.

BESZTERCE, majus 4-én d. u. 2 óra 30 perc.  
Erkezett „ „ „ „ 2 „ 35 „

**A tisztujítás foly. Az Unio irányában jó hangulat. A hazafiságáról ismert Stebriger nagy többséggel városi és vidéki főbírnak választatott. Általános örömszaj.**

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

### Bécsi börze, majus 1.

5% metalliques 64. 65. — Nemzeti kölesön 76. 10. — Magyarországi urb. p. 66. 50. — Erdélyi 62. 50. — Bánsági, horvát, szlav. 64. 50. — Cs. arany 6. 96. — Ezüst 146. 00.

Gabonaár Kolozsvártt, majus 2-án, 1861.

Bécsi mérője: Tisztabúza 5 frt 80 kr. Elegybúza 4 frt — kr. Rozs 3 frt 20 kr. Árpa 2 frt Zab 1 frt. 60 kr. Törökbuza 2 frt 60 kr. Pityóka 1 frt 80 kr. — Marhahús fontja 18 kr. o. é.

## H I R D E T É S E K.

### HIVATALOS.

(134)

#### Felhívás tűzifa szállításra.

A tordai álladalmi sóbányák kezeléséhez 1861. évre szükségelt 60 köb öl tölgy- vagy bükk-tűzifa szállításra nézve felszólítatnak a vállalkozók ez iránt a tordai kir. sóbánya-hivatallal magukat érintkezésbe tenni, melynél az e tárgyra vonatkozó nyilvános árcsökkenés f. évi junius 22-én délelőtt fog tartatni.

(134)

Sz. 3405.

#### Hirdetmény.

A kolozsvári cs. kir. kerületi törvényszék részéről jelen csödhirdetményél fogva minden bel- és külföldön létező hitelezők, kiknek az id. gróf Bethlen Lajos csödtömegéhez valamely igényök létezett, értesítettnek, hogy a nevezett idős gróf Bethlen Lajos csödtömegi minden vagyon, a már igényeket bejelentett a f. évi ápril hava 24-én tartott tárgyalási napon megjelent hitelezőkkel felvett kiegyezkedési jegyzőkönyv alapján arányosítotlag a követelők közt merőben felosztott, s a csödtömegi tárgyalás véglegesen bevégzettnek nyilvánított.

A cs. kir. megyei törvényszék tanácsából  
Kolozsvártt, ápril 26-án, 1861.

(133)

#### Pályázat.

Küküllőmegyében a főorvosi állomás 500 frt évi fizetéssel, két sebész állomás, egyik egy 300 frt évi fizetéssel, s végül a mérnöki állomás 500 frt évi fizetéssel rendszeresítettén, ezen állomások betöltésére az állandó megyei bizottmány határozata folytán czennel csödt nyitattik.

A pályázni kívánók tehát fölszerelt kérvényeiket folyó évi majus hó végeig Dicső-Szent-Mártonba tek. főbíró Vita Sámuel urhoz intézve, beküldeni annyival inkább el ne mulasszák, mert azon túl beérkezendett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Dicső-Szent-Márton, ápril 26-án, 1861.

Küküllőmegye tisztsége.

### NEM HIVATALOS.

(135)

#### Gyógyszerész gyakornoknak

kerestetik egy négy gimnasialis osztályt végzett ifju, Belső-Szolnokmegyében Magyar-Láposra. Értekezhetni ugyanott Breuer Pál gyógyszerésznél.

#### STEIN JÁNOSNÁL

megjelent. s általa minden könyvtárúsnál kapható:

#### PÉTERFI SÁNDOR

köznép előtt tartott

## EGYHÁZI SZ. BESZÉDEK

### HARMADIK FÜZETE.

Ára 1 forint. A három füzet együtt 3 ujfórint.

## Garibaldi induló és nótája

zongorára. Ára 60 kr.

## FEDERATA HUNNIA

vagy: A nemzetek egyesülése.

Második kiadás. Ára 25 kr.

## Kisérllet az állam körül.

Ára 50 ujkr.

## Magyarországi törvényczikkek

1847—1848. Második kiadás. Pozsony. Ára 50 kr.

### Törvénytudományi műszótár,

közrebocsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 frt o. é.

(Carolus Szász de Szemeria)

## Sylloge tractatum

aliorumque actorum publicorum historiam et argumenta D. Diplomatis Leopoldini resolutionis item quae Alvincziana vocatur illustrantium.

Kemény kötésben ára 2 frt.

## Jus Transilvanico Saxonum

Auctore Lad. Nagy. Ára 1 frt 80 kr.

## Utazás keleten,

irta Orbán Balázs. I. kötet. Ára 1 frt. o. é.

## Magyarország különállása

Németország egységének szempontjából.

Egy államférfiutól. Ára 1 frt.

## A jelenkor férfiai

arczképekben és rövid életrajzokkal.

I-ső füzet: Garibaldi József, élethű arczképével. Nagy féliv. Ára 50 kr.

## Béla király

névtelen jegyzőjének ideje kora és hitelessége.

Oklevelek, egykoru és közalkorú kútfők szerint bírálta és értelmezte

Podhrádeczky József.

Ára 2 ujfórint.

## A szolgabírói hivatal.

Irtá Zsoldos Ignác, magy. acad. rendes tag.

I. kötet. Törvénykezési rész. Harmadik kiadás. Ára 3 frt.

Az első és második füzet már megjelent.

II. kötet: Közrendtartási rész új kiadása sajtó alatt van.

## A MAGYAR BIRODALOM

### ALAPTÖRVÉNYEI,

magába foglalva a Magyar- és Erdélyországra szóló

„pragmatica sanctio”t.

Az eredeti deák szöveg mellé vetett magyar fordítással. Közjogtani segédkönyvül kiadta Toldy Ferencz Ára 1 frt 20 kr.

## A gyakorlott vadász,

vagy:

ismertető a vadászat körében,

általános észrevételekkel a vizsla oskolázás, kopó, agár, közönségesebb ebnyavalyák és vadjaik természetére nézve, vadászati szempontból, ön tapasztalásai után irta M. Sz. F. Ára 1 forint.